

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä toukokuuta 2011*

Asiassa C-538/09,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 21.12.2009,

Euroopan komissio, asiamiehinään D. Recchia ja A. Marghelis, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään T. Materne,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja M. Berger,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- ¹ Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 6 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteita, koska se ei ole säätänyt velvollisuudesta toteuttaa tietyistä toimista asianmukaista ympäristövaikutusten arviointia silloin, kun nämä toimet ovat omiaan

vaikuttamaan Natura 2000 -alueeseen, ja koska tiettyihin toimenpiteisiin sovelletaan ilmoitusjärjestelmää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

- 2 Luontodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopan alueella, jolla sopimusta Euroopan unionin toiminnasta sovelletaan.

- 3 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, 'Natura 2000'. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppejä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.

--”

- 4 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään menettelystä Natura 2000 -verkoston perustamiseksi sekä jäsenvaltioiden velvollisuudesta osoittaa erityisten suojelutoimien alueita.
- 5 Kyseisen direktiivin 6 artiklan, jossa säädetään suojelutoimenpiteistä näillä alueilla, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuuluttuaan tarvittaessa kansalaisia.”

Kansallinen säännöstö

- 6 Luonnonsuojelusta 12.7.1973 annetun lain (Loi sur la conservation de la nature; Moniteur belge 11.9.1973, s. 10306), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.2008 annetulla

Vallonian hallintoalueen asetuksella (Moniteur belge 17.6.2008, s. 31074; jäljempänä luonnonsuojelulaki), 28 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Natura 2000 -alueisiin tai tarvittaessa niiden ulkopuolella oleviin alueisiin sovellettavista yleisistä kielloista ja kaikista muista ehkäisevistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on välttää luontotyyppien heikentyminen ja merkittävät häiriöt lajeille, joita varten Natura 2000 -alue on perustettu, päättää hallitus.”

- 7 Luonnonsuojelulain 29 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kaikkien luvanvaraisten suunnitelmien tai hankkeiden, jotka Natura 2000 -alueen määrittämistä koskevien asetuksentasoisten säännösten mukaan eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, vaikutuksia on arvioitava ympäristövaikutuksia Vallonian hallintoalueella koskevan lainsäädännön mukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin, ja arvioinnissa on noudatettava hallituksen asettamaa menettelyä.

--”

- 8 Ympäristöluvasta 11.3.1999 annetun Vallonian hallintoalueen asetuksen (Décret relatif au permis d’environnement; Moniteur belge 8.6.1999, s. 21114), sellaisena kuin sitä on sovellettava tässä oikeusriidassa, 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Laitokset ja toimet ryhmitellään otsikoiden alle ja jaetaan kolmeen luokkaan (luokat 1, 2 ja 3) sen mukaan, minkälainen vaikutus niillä on ihmisiin ja ympäristöön, järjestyksessä suurimmasta vähäisimpään vaikutukseen, sekä sen mukaan, kuinka tarkoin niitä voidaan säännellä yleisillä tai alakohtaisilla tai kokonaisvaatimuksilla.

Kolmanteen luokkaan kuuluvat laitokset ja toimet, joilla on vähäinen vaikutus ihmisille ja ympäristölle ja joita varten hallitus on asettanut kokonaisvaatimukset.

--

Hallitus voi asettaa kriteerit, joiden avulla ilmoituksen tekijä voi määrittää, noudatetaanko luokkaan 3 kuuluvassa hankkeen kohteena olevassa projektissa kokonaisvaatimuksia. Jos näin ei ole, hankkeen kohteena oleva projekti siirretään luokkaan 2, ja ilmoituksen tekijä hakee luokkaan 2 kuuluvaa ympäristölupaa. Tässä tapauksessa hallitus määrittää tiedot, jotka ympäristölupahakemukseen on liitettävä.”

- 9 Tämän 11.3.1999 annetun asetuksen 10 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Luokkiin 1 tai 2 kuuluvia projekteja ei saa hyödyntää ilman ympäristölupaa.

--”

- 10 Asetuksen 11 §:n 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Luokkaan 3 kuuluvaa projektia ei saa hyödyntää ilman ennakoilmoitusta.

--”

11 Kyseisen asetuksen 13 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Sen kunnan kunnanhallitus, jonka alueella hankkeen kohteena oleva projekti sijaitsee, on toimivaltainen käsittelemään ilmoitukset ja ympäristölupahakemukset.

– –”

12 Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alaisista hankkeista sekä luokitelluista laitoksista ja toimista laadittua luetteloa koskevan 4.7.2002 tehdyn Vallonian hallituksen päätöksen (Moniteur belge 21.9.2002, s. 42502), sellaisena kuin sitä on sovellettava tässä oikeusriidassa (jäljempänä 4.7.2002 tehty päätös), 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alaiset hankkeet ja luokitellut laitokset ja toimet on lueteltu tämän päätöksen liitteessä I olevassa luettelossa.”

13 Tämän 4.7.2002 tehdyn päätöksen liitteessä I luetellaan tietyt hankkeet, laitokset tai toimet, joiden osalta ei tarvitse suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja joista komissio esittää kannekirjelmässään erityisesti seuraavat:

- kaikki rakennukset tai muu suojaksi tarkoitettu maatalousalan infrastruktuuri, jotka eivät ole otsakkeen 01.20.01.01 alla ja joiden kapasiteetti on neljästä 500:aan kuuden kuukauden ikäistä tai sitä vanhempaa nautaeläintä kasvatusta tai lihotusta varten ja jotka ovat otsakkeen 01.20.01.02.01 alla

- otsakkeen 01.49.01.01 alla mainittu viljan, jyvien tai muiden eläinten ruokintaan tarkoitettujen tuotteiden, kun kapasiteetti on yli 50 m³, säilyttäminen irrallaan tai siilossa, lukuun ottamatta olkia ja heinää

- otsakkeen 50.50.01 alla mainitut sellaisten nestemäisten hiilivetypohjaisten polttoaineiden jakelulaitokset, joiden leimahduspiste on yli 55 °C ja enintään 100 °C, sellaisia moottoriajoneuvoja varten, jotka on tarkoitettu muihin kaupallisiin tarkoituksiin kuin yleisölle myyntiä varten; esimerkkinä hiilivety, joka on tarkoitettu omaan käyttöön tai omaan lukuun tapahtuvaan käyttöön tarkoitettua kuljetuskalustoa varten ja joka sisältää enintään kaksi täyttöventtiiliä ja jonka hiilivedyn varastointikapasiteetti on kuitenkin vähintään 3 000 litraa ja vähemmän kuin 25 000 litraa, ja

- otsakkeen 90.11 alla mainittu yksittäinen puhdistuslaitos, jonka asukasvastineluku on enintään 20.

Asian tausta ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

- ¹⁴ Komissiolle toimitettiin vuonna 2006 kantelu, joka koski Vallonian hallintoalueeseen (Belgia) kuuluvan Philippevillen kunnan alueella olevan sellaisen suurnavetan luvantonta käyttöä, joka sijaitsi Bassin de Fagnard de l'Eau blanche en aval de Mariembourg -nimisen Natura 2000 -alueen laidalla, joka puolestaan oli luokiteltu erityisten suojelutoimien alueeksi.
- ¹⁵ Kantelija katsoi, että tämän Natura 2000 -alueen ympäristö oli huomattavasti heikentynyt kyseisen navetan jätevesien vuoksi, ja tämä uhkasi kantelijan mukaan useita luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) liitteessä ja luontodirektiivin liitteessä mainittuja lajeja.

- 16 Komissio pyysi 23.8.2006 päivätyssä kirjeessään Belgian kuningaskuntaa toimittamaan sille huomautuksensa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa asetettujen vaatimusten noudattamisesta.
- 17 Belgian kuningaskunnan toimittaman vastauksen perusteella komissio katsoi, että Belgian lainsäädäntö ei ollut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukainen, koska Belgian lainsäädännössä ei määrätty ympäristövaikutusten arvioinnista ja koska siinä säädettiin ilmoitusjärjestelmästä tiettyjen toimien osalta silloin, kun ne olivat omiaan vaikuttamaan Natura 2000 -alueeseen.
- 18 Sen jälkeen, kun komissio oli 23.3.2007 osoittanut Belgian kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, jossa se kehotti tätä esittämään huomautuksensa, komissio lähetti 6.5.2008 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä jäsenvaltiota toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta.
- 19 Belgian kuningaskunta vastasi tähän perusteltuun lausuntoon 11.7.2008 ja väitti, että alun perin kyseessä ollut maatila oli sittemmin varustettu vedenpuhdistamolla ja että kyseessä olevalle Natura 2000 -alueelle ei johdettu mitään päästöjä. Lisäksi tämä jäsenvaltio totesi, että luonnonsuojelulaissa oli nyt 28 §:n 2 momentti, jonka säännökset mainitaan tämän tuomion 6 kohdassa, ja että päätös, jolla varmistettaisiin tämän säännöksen täytäntöönpano, oli lopullisen päätöksenteon vaiheessa.
- 20 Belgian kuningaskunnan ja komission välillä 17.3.2009 pidetyn kokouksen seurauksena tämä jäsenvaltio täydensi perusteltuun lausuntoon antamaansa vastausta 5.5.2009 toimittamalla tietoja Vallonian hallintoalueen säätämistä laeista ja asetuksista, joiden tarkoituksena on välttää kaikenlaiset ympäristövahingot.

- 21 Komissio katsoi, ettei näiden säännösten perusteella voitu taata luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytettyä suojellulle alueelle aiheutuvien vaikutusten järjestelmällistä arviointia, ja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

- 22 Komissio korostaa, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan kansalliset viranomaiset voivat antaa luvan suunnitelman tai hankkeen toteuttamiseen vasta suoritettuaan ympäristövaikutusten arvioinnin, jonka on osoitettava suunnitelmasta tai hankkeesta suojellulle alueelle aiheutuvat todelliset tai mahdolliset vaikutukset.
- 23 Mikäli jonkin suunnitelma- tai hankeryhmän poissulkemisen edellytykset eivät riitä varmistamaan sitä, ettei kyseessä olevilla suunnitelmilla tai hankkeilla ole merkittäviä haittavaikutuksia suojellun alueen koskemattomuuteen, tällainen arviointi on komission mukaan suoritettava järjestelmällisesti.
- 24 Nyt käsiteltävässä asiassa luonnonsuojelulain 29 §:n 1 momentista seuraa komission mukaan se, että suunnitelmat ja hankkeet, jotka eivät edellytä ympäristölupaa ja joihin lukeutuvat ne suunnitelma- ja hankeluokat, jotka edellyttävät ainoastaan ilmoitusta kunnallisviranomaiselle, eivät edellytä ympäristövaikutusten arviointia.

- 25 Ilmoitusjärjestelmän alaisten suunnitelmien ja hankkeiden sulkeminen pois tällaisen arvioinnin piiristä ei komission mukaan perustu kuitenkaan objektiivisiin seikkoihin. Ei nimittäin voida sulkea pois sitä, että toimilla, jotka alittavat 4.7.2002 tehdyssä päätöksessä asetetut rajat, on merkittävä vaikutus kyseessä olevaan alueeseen.
- 26 Komissio tarkoittaa tämän tuomion 13 kohdassa mainittuja toimia ja laitoksia ja toteaa, että 500 naudan kasvattamisella voi olla siitä johtuvien päästöjen vuoksi vaikutuksia tiettyyn alueeseen, vaikka näillä päästöillä ei olisi vaikutusta toiseen alueeseen.
- 27 Väitteestä, joka koskee projektien siirtämistä luokasta 3 luokkaan 2, komissio toteaa vastauskirjelmässään, että 11.3.1999 annetun asetuksen 3 §:n viidennessä kohdassa tämä vastuu annetaan ilmoituksen tekijälle, kun taas luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan kansallisten viranomaisten asiana on varmistaa asianmukaisella arvioinnilla, että suunnitelmat tai hankkeet eivät vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen. Kyseisestä 3 §:n viidennestä kohdasta seuraa komission mukaan se, että siirtyminen luokasta 3 luokkaan 2 liittyy kokonaisvaatimusten noudattamisen mahdolluuteen eikä Natura 2000 -alueelle aiheutuvaan vaaraan.
- 28 Lisäksi luonnonsuojelulain 28 §:n 2 momentissa olevat yleiset kiellot kuuluvat komission mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, eikä tämä kohta koske uudesta hankkeesta alueelle aiheutuvien ympäristövaikutusten arviointivelvollisuutta. Näin ollen kyseinen 28 §:n 2 momentti ei ole riittävä luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi.

- 29 Belgian kuningaskunta väittää, ettei sen viranomaisten suorittamista tarkastuksista ilmene minkäänlaista kantelun kohteena olevasta navetasta Bassin de Fagnard de l'Eau blanche en aval de Mariembourg -nimiselle Natura 2000 -alueelle aiheutuvaa haittaa.
- 30 Belgian kuningaskunnan mukaan 11.3.1999 annetun asetuksen 3 §:stä käy yleisemmin ilmi, että projektien luokka 3, jossa edellytetään ilmoitusmenettelyä, sisältää laitokset ja toimet, joilla on vähäinen vaikutus ihmisiin ja ympäristöön.
- 31 Lisäksi luokkaan 3 kuuluvan laitoksen käyttäminen tai toimen toteuttaminen edellyttää ympäristölain ja toimialalla määrättyjen kokonaisvaatimusten noudattamista. Näiden kokonaisvaatimusten tarkoituksena on Belgian kuningaskunnan mukaan vähentää ympäristövaikutuksia ja välttää vahingot Natura 2000 -alueilla.
- 32 Kun Vallonian hallintoalue on laatinut luettelon luokitelluista toimista tai laitoksista, se on Belgian kuningaskunnan mukaan teettänyt tutkimuksen toimista, jotka ovat omiaan aiheuttamaan ympäristövaikutuksia, kun otetaan huomioon tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40) liitteessä III asetetut kriteerit.
- 33 Ennalta arvaamattomien tilanteiden aiheuttamien ympäristövahinkojen vaaran ehkäisemiseksi 11.3.1999 annetussa asetuksessa säädetään Belgian kuningaskunnan mukaan myös mahdollisuudesta vaihtaa luokkaan 3 kuuluvan projektin luokkaa, mikäli projektissa ei pystytä noudattamaan siihen sovellettavia kokonaisvaatimuksia. Ilmoituksen tekijän on näin ollen haettava luokkaan 2 kuuluvaa ympäristölupaa. Tässä tilanteessa toimivaltainen viranomainen voi sille lupahakemuksen yhteydessä toimittettujen tietojen perusteella päättää suorittaa kyseessä olevalle Natura 2000 -alueelle aiheutuvien ympäristövaikutusten arvioinnin.

- 34 Luonnonsuojelulain 28 § on Belgian kuningaskunnan mukaan viimeinen suojelukeino. Lain 28 §:n 1 momentissa nimittäin säädetään, että toiminnanharjoittajia koskee yleinen kieltö heikentää luontotyyppejä ja häiritä lajeja, joita varten Natura 2000 -alueet on osoitettu. Kyseisen 28 §:n 2 momentin avulla hallitus voi puolestaan säännellä yleisluonteisin toimenpitein kaikkia toimia, joilla voi olla vaikutus Natura 2000 -alueisiin. Tämä säännös on pantu täytäntöön Natura 2000 -alueisiin sovellettavista yleisistä ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä 23.10.2008 tehdyllä Vallonian hallituksen päätöksellä (Moniteur belge 27.11.2008, s. 62636) sekä Natura 2000 -alueisiin sovellettavaa ennalta ehkäisevää järjestelmää koskevista tietyistä yksityiskohtaisista säännöistä 23.10.2008 tehdyllä Vallonian hallituksen päätöksellä (Moniteur belge 27.11.2008, s. 62644).
- 35 Mikäli näiden säännösten, joilla turvataan Natura 2000 -alueiden tehokas suojelu, päällekkäinen soveltaminen osoittautuu riittämättömäksi, Vallonian hallituksella on Belgian kuningaskunnan mukaan aina mahdollisuus määrätä muihin kuin Natura 2000 -alueisiin sovellettavista yleisistä suojelutoimenpiteistä, jotka täydentävät yksinomaan näitä alueita koskevia suojelutoimenpiteitä.
- 36 Belgian kuningaskunta korostaa vastauksessaan, että ainoa poikkeus luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan soveltamisesta koskee tilannetta, jossa erityisten suojelutoimien alueille ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia. Belgian viranomaiset täyttävät tämän vaatimuksen 11.3.1999 annetun asetuksen 3 §:n myötä.
- 37 Komission tulkinta mahdollisuudesta siirtää projekteja luokasta 3 luokkaan 2 on Belgian kuningaskunnan mukaan virheellinen, koska ilmoituksen tekijän on tukeuduttava Vallonian hallituksen määrittämiin arviointiperusteisiin sen toteamiseksi, että kyseessä oleva alue edellyttää ympäristölupaa eikä ilmoitusta. Väitteestä, jonka mukaan tällainen luokasta toiseen siirtyminen riippuu kokonaisvaatimusten noudattamisesta, Belgian kuningaskunta täsmentää, että kun otetaan huomioon Belgian säännös, sellaisella luokkaan 3 kuuluvalla projektilla, jossa noudatetaan siihen sovellettavia

kokonaisvaatimuksia, ei ole vaikutuksia ihmisten terveyteen tai ympäristöön tai sillä on näihin vain vähäinen vaikutus.

- 38 Belgian kuningaskunta katsoo näin ollen, että se on pannut asianmukaisesti täytäntöön luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan, koska se on ottanut käyttöön asianmukaisen ympäristövaikutusten arviointijärjestelmän kaikkien sellaisten toimien osalta, jotka ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti suojeltuun alueeseen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 39 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan vaatimus suunnitelman tai hankkeen vaikutusten asianmukaisesta arvioinnista edellyttää sitä, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi. Kun otetaan erityisesti huomioon ennalta varautumisen periaate, tällainen vaara on olemassa, jos objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen (ks. asia C-127/02, Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, tuomio 7.9.2004, Kok., s. I-7405, 43 ja 44 kohta; asia C-6/04, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 20.10.2005, Kok., s. I-9017, 54 kohta ja asia C-418/04, komissio v. Irlanti, tuomio 13.12.2007, Kok., s. I-10947, 226 kohta).
- 40 Vaara on arvioitava erityisesti sen alueen, jota tämä suunnitelma tai hanke koskee, ominaisuuksien ja erityisten ympäristöolosuhteiden valossa (ks. em. asia Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, tuomion 49 kohta ja asia C-179/06, komissio v. Italia, tuomio 4.10.2007, Kok., s. I-8131, 35 kohta).
- 41 Lisäksi edellytys, jonka täyttyessä suunnitelman tai hankkeen vaikutuksia tietylle alueelle on arvioitava ja joka merkitsee sitä, että jos on epäilyksiä merkittävien

vaikutusten aiheutumatta jäämisestä, tällainen arviointi on suoritettava, ei tee mahdolliseksi jättää tällainen arviointi eräiden hanketyyppien osalta suorittamatta sellaisien kriteerien nojalla, joilla ei voida taata, että kyseiset hankkeet eivät ole omiaan vaikuttamaan suojeltuihin alueisiin merkittävästi (ks. vastaavasti asia C-98/03, komissio v. Saksa, tuomio 10.1.2006, Kok., s. I-53, 41 kohta).

- 42 Mahdollisuudella vapauttaa yleisesti tietyt toimet voimassa olevan säännösten perusteella kyseessä olevalle alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista ei nimitäin voida varmistaa sitä, että tällaiset toimet eivät vaikuta suojellun alueen koskemattomuuteen (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Saksa, tuomion 43 ja 44 kohta ja asia C-241/08, komissio v. Ranska, tuomio 4.3.2010, Kok., s. I-1697, 31 kohta).
- 43 Näin ollen luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan perusteella jäsenvaltio ei voi antaa kansallisia säännöksiä, joiden seurauksena on mahdollista yleisesti välttää hankkeiden alueeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnilta suunniteltujen kustannusten vähäisyyden tai kyseessä olevien erityisten toiminnan alojen johdosta (ks. asia C-256/98, komissio v. Ranska, tuomio 6.4.2000, Kok., s. I-2487, 39 kohta).
- 44 Jäsenvaltio ei myöskään noudata luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, jos se järjestelmällisesti vapauttaa ilmoituksenvaraiset ohjelmat sekä töitä, hankkeita ja kehittämistoimia koskevat suunnitelmat alueelle aiheutuvien vaikutusten arviointimenettelystä (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 4.3.2010, 62 kohta).
- 45 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa näin ollen se, että pääsääntöisesti jäsenvaltio ei luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan perusteella voi järjestelmällisesti ja yleisesti jättää soveltamatta tiettyihin hanke- tai suunnitelmatyyppeihin Natura 2000 -alueille aiheutuvia ympäristövaikutuksia koskevaa arviointivelvollisuutta toiminnan alan perusteella tai ottamalla käyttöön ilmoitusjärjestelmän.

- 46 Nyt käsiteltävässä asiassa on näiden seikkojen valossa tutkittava, ovatko Belgian kuningaskunnan antamat säännökset luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisia.
- 47 On todettava, että luonnonsuojelulain 29 §:n 2 momentissa säädetään, että kaikki luvanvaraiset suunnitelmat tai hankkeet, jotka voivat vaikuttaa Natura 2000 -alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava ympäristövaikutuksia Vallonian hallintoalueella koskevan lainsäädännön mukaisesti.
- 48 Samalla 11.3.1999 annetussa asetuksessa todetaan, että luokkaan 3 kuuluvista toimita ja laitoksista on tehtävä ainoastaan ennakoilmoitus sen kunnan kunnanhallitukselle, jonka alueella hankkeen kohteena oleva projekti sijaitsee.
- 49 Komissio päätelee näistä säännöistä yhdessä tarkasteltuna, että luokkaan 3 kuuluvat toimet ja laitokset eivät ole luvanvaraisia eikä niiden Natura 2000 -alueelle aiheutuviin vaikutuksista tarvitse tehdä arviointia, mitä Belgian kuningaskunta ei ole kiistänyt.
- 50 Komissio viittaa 4.7.2002 annetun asetuksen liitteeseen I, jossa täsmennetään ne hankkeet, laitokset ja toimet, joista ei tarvitse tehdä ympäristövaikutusten arviointia, ja näihin lukeutuvat tämän tuomion 13 kohdassa luetellut, luokkaan 3 kuuluvat hankkeet, laitokset ja toimet.
- 51 Näin ollen Belgian kuningaskunta on ottanut käyttöön ilmoitusjärjestelmän, jossa tietyt toimet ja laitokset jäävät pääsääntöisesti niistä Natura 2000 -alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin ulkopuolelle. Tämä jäsenvaltio siis katsoo, että kyseisen ilmoitusjärjestelmän alaiset suunnitelmat tai hankkeet eivät ole omiaan vaikuttamaan merkittävästi suojeltuun alueeseen.

- 52 Kun jäsenvaltio säätää tällaisessa tilanteessa ilmoitusjärjestelmästä, jossa ei siis säädetä erityisesti kyseessä olevan alueen ominaispiirteisiin ja erityisiin ympäristöolosuhteisiin perustuvasta vaaran arvioinnista, tämän jäsenvaltion asiana on osoittaa, että sen antamien säännösten perusteella voidaan objektiivisin perustein sulkea pois se, että mistään luvanvaraisista suunnitelmista tai hankkeista aiheutuisi Natura 2000 -alueelle merkittäviä vaikutuksia joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa (ks. vastaavasti ja analogisesti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 4.3.2010, 32 kohta).
- 53 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdasta voidaan näet päätellä, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat jättää arvioimatta sellaisten suunnitelmien tai hankkeiden ympäristövaikutukset, jotka eivät liity suoraan Natura 2000 -alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, ainoastaan siinä tapauksessa, että objektiivisten seikkojen perusteella on suljettu pois, että ne vaikuttavat kyseiseen alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa (ks. vastaavasti em. asia Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, tuomion 45 kohta ja em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 238 kohta).
- 54 Belgian kuningaskunta viittaa tämän osalta ensinnäkin 11.3.1999 annetun asetuksen 3 §:ään, jonka mukaan ilmoitusjärjestelmä koskee ainoastaan sellaisia laitoksia ja toimia, joilla on vähäinen vaikutus ihmisiin ja ympäristöön ja joita koskevat kokonaisvaatimukset hallitus on laatinut.
- 55 On kuitenkin huomautettava, että kooltaan vähäiselläkin hankkeella voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, jos hanke sijaitsee alueella, jossa ympäristötekijät, kuten eläimet ja kasvit, maaperä, vesi, ilmasto tai kulttuuriperintö, eivät kestä vähäisiäkään muutoksia (ks. vastaavasti direktiivin 85/337 osalta asia C-392/96, komissio v. Irlanti, tuomio 21.9.1999, Kok., s. I-5901, 66 kohta).

- 56 Jäsenvaltio ei siis voi pitää itsestään selvänä, että toiminnan alojen ja erityisten laitosten perusteella määritellyillä suunnitelma- tai hankeluokilla on lähtökohtaisesti vain vähäinen vaikutus ihmisiin ja ympäristöön.
- 57 Toiseksi Belgian kuningaskunta toteaa, että kun Vallonian hallintoalue on laatinut luettelon luokitelluista toimista tai laitoksista, se on teettänyt tutkimuksen toimista, jotka ovat omiaan aiheuttamaan ympäristövaikutuksia, kun otetaan huomioon direktiivin 85/337 liitteessä III asetetut kriteerit.
- 58 On kuitenkin todettava, ettei Belgian kuningaskunta ole esittänyt tätä tutkimusta. Joka tapauksessa on niin, kuten komissio on todennut, että toisin kuin luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetään, tällaisen etukäteistutkimuksen perusteella ei voida pääsääntöisesti ennakoida suunnitelman tai hankkeen mahdollisia vaikutuksia tiettyyn alueeseen joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa.
- 59 Kolmanneksi Belgian kuningaskunta väittää, että 11.3.1999 annetun asetuksen mukaan silloin, kun luokkaan 3 kuuluvassa hankkeen kohteena olevassa projektissa ei voida noudattaa siihen sovellettavia kokonaisvaatimuksia, se siirretään luokkaan 2. Toimivaltainen viranomainen voi siis niiden tietojen perusteella, jotka ilmoituksen tekijä on antanut luokkaa 2 koskevassa ympäristölupahakemuksessaan, päättää arvioida hankkeen kohteena olevan projektin ympäristövaikutukset kyseessä olevaan Natura 2000 -alueeseen, kun otetaan huomioon tämän alueen suojelutavoitteet.
- 60 Belgian kuningaskunta ei kuitenkaan ole esittänyt komission tarkoittamia laitoksia ja toimia koskeviin kokonaisvaatimuksiin liittyviä säännöksiä eikä niitä kriteereitä, joiden perusteella ilmoituksen tekijä voi määrittää, noudattaako luokkaan 3 kuuluva hankkeen kohteena oleva projekti kokonaisvaatimuksia. Tämä jäsenvaltio ei selitä

yksityiskohtaisemmin sitä, miten näillä säännöksillä voitaisiin tosiasiallisesti korjata se, että ei suoriteta asianmukaista arviointia vaikutuksista, joita on suunnitelmilla tai hankkeilla, jotka ovat omiaan vaikuttamaan merkittävästi suojeltuun alueeseen.

- 61 Neljänneksi Belgian kuningaskunta vetoaa luonnonsuojelulain 28 §:n 2 momentin soveltamissäännöksiin, jotka sen mukaan takaavat joka tapauksessa Vallonian hallintoalueella sijaitsevien Natura 2000 -alueiden tehokkaan suojelun.
- 62 Jäsenvaltio tyytyy kuitenkin vain viittaamaan Vallonian hallituksen 23.10.2008 antamiin, tämän tuomion 34 kohdassa mainittuihin kahteen asetukseen tutkimatta niiden sisältöä ja selvittämättä niitä syitä, joiden perusteella ne ovat jäsenvaltion mukaan riittäviä turvaamaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanon.
- 63 Viidenneksi Belgian kuningaskunta mainitsee myös ympäristölain noudattamisvelvollisuuden mutta ei täsmennä konkreettisesti, miten tämän lain säännöksillä, luettuna yhdessä yleisten ehtojen kanssa, voidaan turvata ympäristönsuojelu.
- 64 Edellä esitetystä seuraa, että Belgian kuningaskunta ei ole toimittanut tietoja, joiden perusteella unionin tuomioistuin voisi tutkia, riittävätkö Belgian kuningaskunnan säätämät säännökset sulkemaan objektiivisin perustein pois sen, että mistään ilmoitusjärjestelmään kuuluvasta suunnitelmasta tai hankkeesta aiheutuu Natura 2000 -alueelle merkittäviä vaikutuksia joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa.
- 65 Tässä tilanteessa on katsottava, että komission kanne on perusteltu.

- 66 Edellä esitetyn perusteella Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole säätänyt velvollisuudesta toteuttaa tietyistä ilmoitusjärjestelmän alaisista toimista asianmukaista ympäristövaikutusten arviointia silloin, kun nämä toimet ovat omiaan vaikuttamaan Natura 2000 -alueeseen.

Oikeudenkäyntikulut

- 67 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Belgian kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Belgian kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole säätänyt velvollisuudesta toteuttaa tietyistä ilmoitusjärjestelmän alaisista toimista asianmukaista ympäristövaikutusten arviointia silloin, kun nämä toimet ovat omiaan vaikuttamaan Natura 2000 -alueeseen.**

- 2) **Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset